

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt II. Monasterii bona ita à Prælatiſ esse dispensanda, ut communis vitæ ratio ſeruetur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

D. Gregorius in *Pastorali*, parte 2. Cap. 7. de hac cura circa administrationem temporalium agens ait: *Sic itaque Pastores erga interiora studia subditorum seruiant: quatenus in eis quoque exteriorum vita providentiam non relinquunt. Nam quasi iure, ut diximus, à percipienda doctrina gregii animus frangitur, si cura exterioris subsidij à Pastore negligatur.* Quare D. Hieronymus in *Epist. ad Eustochium* maxime commendat antiquorum Abbatum circa suos subditos curam: Nam illorum indigentiam prævenientes necessaria porrigebant. Inquit enim in hæc verba: *Non licet dicere cuiquam, tunicam, & saccum non habeo, ille (nempe Prælati) ita universa moderatur, ut quid postulet nemo habeat.*

Ratione manifesta probatur, quia tam jus Canonicum, quam Patres *suprà* citati hanc administrationem temporalium Prælati committunt, non in suum commodum, sed potius in subditorum utilitatem, ut cuique quod opus sit illi tribuant; ut hac ratione omnino tollatur proprietatis occasio, ut optime notavit Benedictus *dicto* Cap. 55. & August. *Cap. 16. sua Regul.* dam inquit: *Omnibus quantumcumque de minima paupertate venerit providendum est de Communitate, ne aliquis occasionem habeat habende proprietatis.* Deinde ut omnibus auferatur necessitatis excusatio, id est, ne necessitatis velamine à proprio munere exequendo monachi excusentur, ut idem SS. Pater Benedictus docuit. Ac denique, ut omnis sollicitudo in procurandis rebus terrenis à monachis auferatur. Consulendus est Cardinalis Turresemerata in *Reg. D. Benedicti* tit. 69. ubi plura incommoda adjecit, quæ sequuntur quando Prælati subditis necessaria non tribuunt.

CAPVT II.

Monasterii bona ita à Prælati esse dispensanda, ut communis vitæ ratio fervetur.

Hæc Prælatorum dispensatio qualiter fieri debeat, Religionum Patres præscribunt. Imprimis enim advertunt, hanc distributionem fieri debere inspectis necessitatibus singulorum ita ut regula, & mensura distributionis majoris vel minoris sit major vel minor indigentia subditorum. Et hoc est quod voluit Trident. *dicto* Cap. 2. ibi: *Nihilque, quod necessarium fuerit eis, denegetur.* Clarius tamen August. in *sua Reg. Cap. 3.* expressit, dicens, *Distribuantur unicuique à Præposito vestro victus & tegumentum, non equaliter omnibus, quia non equaliter omnes valetis, sed potius unicuique sicut opus est.* D. Benedictus, *Cap. 34. sua Reg.* Sicut scriptum est, dividebatur singulis, prout cuique opus erat, ubi non dicimus, ut personarum, quod absit, acceptio sit, sed infirmitatum consideratio, ubi qui minus indiget, agat DEO gratias, & non contristet: qui vero plus indiget, humilietur pro infirmitate, & non extollatur pro misericordia, & ita omnia membra erunt in pace. Hactenus Benedictus. Quorum Patrum vestigia infecutus D. Albertus Patriarcha Hierosolymitanus *Cap. 8. nostra Reg.* ita scripsit, & distribuatur unicuique per manus Prioris &c. prout cuique opus fuerit, inspectis aetatibus, & necessitatibus singulorum.

Thom: à Jesu Oper. Tom. I.

Ex hac igitur distributionis forma, inducta est in Religionibus vitæ communis ratio, quæ in eo potissimum consistit, ut nullus quicumque ut proprium sibi vendiceret, sed omnia omnibus communia sint, ita ut distribuatur à superioribus, inspectis aetatibus & necessitatibus singulorum; Ob id enim in primitiva Ecclesia omnia bona erant communia, quia nullus proprium aliquid sibi esse dicebat, sed omnia omnibus in communi, prout cuique opus erat, administrabantur. Ex qua priorum Christianorum vitæ formula emanavit in Religionibus hæc vitæ communis ratio, ut testatur tempore D. Augustinus, Basiliius, Benedictus, in institutis à se traditis. Quare in Religione tunc omnia esse dicuntur communia, quando una mensa, unus cibus, eadem vestes, habitatio eadem & suppellex, ac denique omnia, quæ ad victum, & vestitum pertinent, æqualiter omnibus distribuuntur. Nam, ut testatur August. *serm. 25. de verb. Apostoli*, tractans illa verba Act. Apost. 4. *Erant illis omnia communia &c.* ait: *Sed iure fraternitatis erant illis omnia communia, scilicet ut qui eodem consortio religionis tenebantur, eodem consortio fruenterent & vitæ; hoc est, ut quibus erat una fides, esset una substantia, & quibus erat communis Christus, esset & sumptus.* Hæc Augustinus, qui tanto perie hujus vitæ communis studiosus fuit, ut viginti locis *sua Reg.* quæ annotantur à Gersono *prima parte libelli de proprietate*, hanc communem, & angelicam vitam commendaverit.

D. Chrysostomus *Hom. 58. ad populum Antiochenum* de monachis sui seculi scribens, sic ait: *una mensa, unum ministerium, suscipientibus, & exhibentibus, eadem sercula, eadem indumenta, habitacula eadem, eadem vita. Non est ibi meum actuum: sed hoc verbum penitus eliminatum est, multorum causa malorum.* Fuisseque hanc vitæ communis rationem olim maxime in usu docet Nicephorus Calixt. *lib. 14. Hist. Eccles. Cap. 50.* Simul inquit, *in eisdem adibus vivunt, re nulla, qua homines in terram reprimat, distracti; apud hos neque aurum est, neque quodpiam aliud metallum. Sed neque vestis alicujus propria; quod namque hodie pallium, aut humerale hic fert, eo cras alium indutum conspicias, adeo ut unus vestem, unam omnium, & rursus omnium unius esse putes. Omnibus autem communis proponitur mensa.*

In quorum Patrum testimoniis id licet considerare, omnes vitæ communis formam ad hæc duo reducere. Primum ad carendum proprio: deinde ut omnia ita sint communia, ut eorum distributio fiat attendita subditorum necessitate. Quod maxime commendat *Concil. Trident. dict. Cap. 2.* cujus hanc esse mentem optime docuit *Concil. Mediolanens. parte 3. tit. de communi vitæ usu*, inquit: *In omnibus monasteriis quo ad cibum, potum, somnum, vestitum, cæterasque res attinet, omnes communiter vivant: ut S. Concil. Trid. decretum est. Nec quidquam inter eas differat (loquitur enim de monialibus) aut aliis aliis præferatur, aut posthabeatur, quemadmodum votum paupertatis postulat. Notanda sunt hæc posteriora verba, quemadmodum votum paupertatis postulat, quibus clare insinuat ad votum paupertatis spectare accuratam hujus vitæ communis observantiam. In quo etiam sensu *Concil. Cameracens. tit. de monachis Cap. 9. & 10.* interpretatur, S. Concil. Trident. dicens: *Cum sacrosanctis**

lii 2

Synodus

Vita communis ratio in quo consistat.

IESU

Spirit. II

Synodus Tridentina præcepit ea, que ad communem vitam, victum, & vestitum pertinent, fideliter observari: mandat hæc Synodus omnibus Religiosis, ut diligentissime paupertatis votum, tanquam insubilis cuspidam, & dulcissima quietis causam custodiant: neque proprietatis vitio violent. Caveant igitur ne quid sibi ita retineant, vel retinere desiderent, ut Communitati nolint esse commune, nevé ad peculiare usus eo utantur sine superioris consensu.

Ex quibus facillè colligitur interpretatio illorum verborum, quæ in initio C. Non dicatis, habentur; Non dicatis vobis aliquid proprium, sed sint vobis omnia communia, & distribuatur unicuique &c. Quorum verus sensus est, bona monasterii nulli esse propria, omnibus autem ita communia, ut usus, & necessitatibus eorum secundum uniuscuiusque indigentiam à Prælato concedantur. Quare communia bona sunt illa, quæ exposita sunt, ut liberè ea Superior administraret in usus necessarios subditorum.

Quare verò tan operè hæc distributio, sive communis vita à Patribus commendetur, rationem reddere oportet. D. Basilii *Serm. 5. exortationis* eam causam advenit, ut hanc communem vitam introductam existimet ob Religiosorum pacem, & unitatem: Cum igitur, ait, plures ad eundem scopum respicientes communem inter se vitam susceperint, oportet hoc præ omnibus in ipsis obtineri, ut unum in omnibus sit cor, & voluntas una & desiderium unum, & quemadmodum Apostolus sancit, ut unum corpus fiat ex diversis membris copriatus totus ille Congregationis acervus. Hoc autem aliter fieri non potest, nisi illud obtinuerit, quod non designetur nominatim alicui, neque vestimentum, neque vas, neque aliud quod ex his, quæ ad communem vitam conducunt, quo singula ex his usus fuit necessarius, & non possidentur. Hæc Basilii, cui consonat Benedictus ubi supra qui etiam ex vitæ communis observantia pacem in Religione causari docet. Quam etiam ad ineffabilem, & dulcissimam quietem custodiendam juvare ex Concil. Cameracens. probavimus. Nec dissentit Chrysostomus, in *Apologia vitæ monastica*; in qua, dum conversationem hanc cœlestem commendat, ejusque gaudia, quietem, & gloriam, aliaque commoda recenset, statim subjicit hoc provenire, quia inde duo illa, quæ omnia pervertunt & perturbant, nempe & tuum penitus eliminata sunt. Cuncta quippe illius communia sunt, mensa, domus, indumentum, & quod sanè mirabile est, unum etiam idemque animus est. Hæc Chrysostomus.

Atque adeo hæc bonorum distributio in Religionibus ab earum Institutioibus introducta est, ne monachis ulla detur proprietatis occasio (ut supra ex Concil. Mediolan. adducebamus) quia cum se communibus monasterii auxiliis destitutos conspiciunt, proprium victum, suppellectilem, vestitum, ac alia quæerere compelluntur. Et ob prædictam causam Concil. & præcipue Trident. & Religionum Patres, ut Augustinus & Basilii adducti in fine C. præcedentis tanto studio, ac diligentia vitam communem in suis monasteriis observari voluerunt, ferè impossibile arbitantes sine hac paupertatis votum diu posse consistere. Tum etiam ut à Religiosis omnis sollicitudo, ac rerum temporalium cura penitus recedat. In hæc

enim cœlesti Religionis philosophia exercitæ tenentur occupationes maxime impediunt, ita ut recedat à Gregorio 12. *Moral. Cap. 22.* illud dictum sit: Cura multiplex terrenarum rerum, quia occupat, excitat: nam ut terrena omnia sunt corpora, & crassa, sic animus in his tractandis occupatus fit crassior, & concretior, ex quo illud provenire necesse est, ut ea curarum mole impeditus ad cœlestia contemplanda nequaquam possit ascendere. De quo bene idem Gregor. 5. *Moral. Cap. 8.* Nequaquam, inquit, mens ad sapientiam attollitur, si curarum tumultibus continè occupetur.

Uterius autem quantum hæc sollicitudines rerum temporalium spirituales monachorum profectum impediunt dicitur D. Thom. 2. 2. *quæst. 186. art. 6.* de quo hujus vitæ communis laudibus aliqua in Commentariis nostræ Regule dicto Cap. 2. tradidimus. Ex quibus fit, eam esse laudabilem vitæ religiose consuetudinem, quæ vestes lineæ, & pelliceæ, aut coarsioris generis in communi quodam loco servantur, indeque singulis septimanis, mensibus, vel annis in ususque usum distribuuntur. Quarum cura aliquibus demandata est, ut nempe illas mendent, custodiant, renovent, resarciant. In qua nemo præter eas, quæ quotidiano uti sunt necessariæ, vestes apud se detinet, in qua nullus, nisi concilio, & annuente Superiore dona sibi missa, vel accipit, vel usus suo applicat, nullus penes se pecuniam asservit, excepto eo, cui bonorum communium administratio, & cura imponitur. Nullus etiam in annum habet in sua cella aliquid amplius ex vestimentis, libris, aut suppellectili, quam fuerit ad suum usum à superiore concessum. Ubi denique est communis omnium victus, mensa, vestitus, in communi aliquo loco solitus asservari, ex quibus monachorum omnium necessitatibus subveniuntur.

His prænotatis eam licet conclusionem elicere; Prælatum moraliter peccare, qui non curat, ut communis vitæ ratio in monasterio servetur. Idem est iudicium de eo, qui communem vitam jam laxatam, quantum in se est, ad præstam observantiam non conatur redire, quin etiam ipsi subditi, qui Prælati vitam communem restaurare volentibus contradicunt, eadem culpa mulentur. Ita expresse docuerunt D. Antoninus 3. parte tit. 16. Cap. 1. §. 11. *in fin.* Sylvest. verb. Religio. 6. num. 7. idque ob hæc rationes.

Primo; quia contrariantur ipso facto decretis Concil. & Patrum, à quibus vitæ hujus observantia distinctè præcipitur, maxime verò à Sacrosancta Trident. Synodo Cap. 2. & præsertim Cap. 1. Sess. 25. in quo decernitur monasteria à Superioribus quo ad observantiam integritatem instaurari, & pristino statui reddi debere, idque potissimum quo ad ea, quæ ad communem in vitam, & vestitu vitam pertinere videntur, multoque magis disciplinam debere in suo vigore conservari à Prælati eorum locorum in quibus vige. Hinc liquido patet tam non instaurantes collapsam, quam stantem labi permittentes graviter delinquere.

Secundo, quia ubi communis vita non observatur, monachi variis animæ suæ periculis citra transgressionem voti paupertatis exponuntur.

Tertio;

Tertio ; quia communis vitæ observantiam Prælati in re gravi negligentes , contraveniunt justitiæ legali , quæ ex suo officio tenentur bono communi consulere . Insuper dispensatione sibi commissa abutuntur , & peccant contra fidelitatem , & sæpe contra justitiam distributivam . Ideo etiam illos subditos graviter peccare dixi , qui nolunt reformationi vitæ communis acquiescere , nempe propter grave damnum emergens ex eorum contradictione , ut prædicti Authores fatentur . Deinde quia Prælati iusta præceptentibus tenentur obedire , nisi forte aperte ipsis constaret fieri non posse talem reformationem sine gravi , & notabili scandalo , ut infra dicam .

CAPVT III.

Sitne securus eorum Monachorum ,
sive Canonicorum Regularium
status , qui in communi
non vivunt .

Sententia Navarræ. NAVARRUS in morali Theologia peritissimè late hanc difficultatem tractavit , maxime *Comment. 3. de Regular. num. 25.* ubi querit , an securus sit ille status Ecclesiarum Canonicorum Regularium , sive Monachorum , in quibus certa portio panis , vini , & reliquorum necessarium pro victu , & certa quantitas pecuniæ pro vestitu Religiosis distribuitur , sive sit per portiones quotidianas , sive mensuales , sive annuas , ita quod nihil ultra teneantur eis Ecclesiæ , vel monasteria distribuere , neque ipsi è contra teneantur eis residua reddere , sed suo commodo , vel damno illa administrent , eà tantum conditione adjectâ , ut nihil in profanos , aut illicitos usus impendant , sed potius residua in usus pios convertant .

In hac controversia omittis plurimis argumentis , quæ pro utraque parte adducit Navarrus . *ubi supra num. 8.* cum sequent. & etiam *num. 25.* nos breviter pro resolutione hanc distinctionem præmittimus . Aut enim sermo duplex est de illis monasteriis , aut Ordinibus , quæ ab initio suæ foundationis hanc vitam communem servarunt ; & ii rursim in duplici sunt differentia . Nam alii ex his Ordinibus inveteratam habent non vivendi communiter consuetudinem multis retro annis in ipsis receptam & radicatam . In aliis vero non pridem talis vitæ communis relaxatio orta est , sive ipsa recens est , ut facillè extirpari , reformarique possit .

Primum igitur existimo (idque indubitatum esse debet apud omnes) illos Ordines , qui in sua primæva institutione communem vitam suis professoribus non imposuerunt , non tenentur ad observantiam ejus . Id expresse constat , quia cum hæc vitæ communis observatio non sit de essentia paupertatis , ac præterea in hoc Ordine proficentes ad ejus observantiam ab initio non fuerint adstricti , non est à quo ad hujus communis vitæ observantiam obligari possint .

Secundo existimo in ea Religione , in qua floret vitæ communis observantia , non posse hanc relaxationem sine gravi culpa , tam ex parte

Prælati , quàm ex parte subditorum tolerari . Hoc dictum patet ex his , quæ in fine præcedentis capituli tradidimus . id etiam docet Divus Antoninus 3. *parte tit. 16. Cap. 1. §. 11.* Sylvest. *verb. Religio 6. num. 7.* Navarr. sæpe dictis locis , maxime *Comment. 3. de Regular. num. 32.* Et ratio est evidens , quia Concil. Trid. expresse prohibet hanc administrationem bonorum fieri ab alio , quàm à Prælatiis , sive ab Officialibus à se deputatis , non vero ab ipsis Religiosis , quia omnia vult administrari in communi , & deinde monasteriis , quæ à vita communi recesserunt , præcipit ad eandem reduci . Non ergo licebit vitam communem usû receptam si præ gravi peccato relaxare , aut noviter relaxatam (si sine magno scandalo fieri potest) non reducere ad pristinum reformationis statum . Maxime vero procedit hoc dictum si loquamur de relaxatione , quæ pervenit usque ad portiones privilegiatas , quia hoc manifestè pugnat cum Trid. decreto , ut infra videbimus .

Tertio existimo etiam in illis Religionibus , in quibus jam antea multis retro annis usû receptus est vivendi modus , per portiones singulariter designatas , aut alia ratione , quæ vitæ communi deroget , etiamsi (humano more loquendo) impossibilis sit vitæ communis antea restitutio , periculosissimus sit ille status ; primo , quia quamvis pro ejus defensione multæ adducantur rationes , post Concilium Tridentinum ferè nullæ sunt efficaces , quæ talem statum tueri possint . Quare , cum Navarrus esset de numero horum Canonicorum , volueritque eorum partes defendere , vix ipse , vitæ alias eruditissimus , firmum fundamentum invenit præter scandalum , quod sequi posset ex hujusmodi reformatione . Tum secundo hic status periculosus censetur , quia antiam præbet introductioni proprietatis , & aliorum damnorum , de quibus *Capite secundo* diximus . Ac demum sola speculatione percipitur debere subditum ex vi voti paupertatis esse paratum omnia ponere in manibus Superiorum , ut ipsi tanquam de bonis monasterii disponant : ac proinde esse promptum obedire legitime reformationi , si fiat circa vitam communem , & ex alia parte non posse hunc statum sine scandalo subditorum reformari . Quare casus videtur metaphisicus & eorum status parum securus . Dixi post *decisionem Tridentinam* , vix posse hunc Monachorum statum defendi , quia ante Concil. solo communi jure attentio , licitus erat , ut ex communi sententia resolvunt Corduba . *quest. 54. §. 11. per tanto.* Et Navarrus *dicto Comment. 3. n. 27.* Et alibi sæpe .

Quarto existimo adhuc stante decisione Trident. tam ea , quæ in *primo Capite , sessione 25. de reformatione* cavetur , ut Prælati teneantur monasticam disciplinam quoad communem vitam in victu , & vestitu collapsam reparare , ac reformare , quàm ea , quæ in *secundo Capite* statuitur , ut à Prælatiis , vel ab eorum Officialibus bona stabilia pro necessitate subditorum dividantur ; adhuc inquam hæc decisione stante salvari posse hunc statum in illis Religionibus , in quibus longa consuetudine introductum est , ut singuli his portionibus & forma illa dicta in principio hujus capituli vivant , dummodo talis consuetudo sine notabili scandalo reformari

Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

LESU
Spirit.
II

